

บทที่ 4

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้เป็นการสรุปสาระสำคัญของการวิจัย พร้อมทั้งเสนอแนะเชิงนโยบายให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปวางแผนหรือกำหนดนโยบาย และเสนอแนะเชิงการวิจัยให้กับนักวิชาการหรือผู้ที่สนใจได้ศึกษาต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้เรื่องโรคเอดส์ ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยทางด้านประสบการณ์ของบุคคล กับพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีของนักเรียนเพศชายและหญิง ซึ่งนำแนวคิดเชิงทฤษฎีต่าง ๆ ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการและความต้องการของวัยรุ่น และแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพ (Health Behavior) มาประยุกต์ใช้ร่วมกับผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างกรอบแนวคิดในการศึกษา โดยประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือการสำรวจการเฝ้าระวังพฤติกรรม ที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวี กลุ่มนักเรียน ปี 2550 (รอบที่ 12) ดำเนินการโดย สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา ของประเทศไทย จาก 24 จังหวัด กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 53,010 คน

1.1 ลักษณะทั่วไปของข้อมูล

นักเรียนที่ตกเป็นกลุ่มในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจำนวน 53,010 คน ประกอบด้วย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 19,424 คน โดยนักเรียนสายสามัญ(มัธยมศึกษาปีที่ 5) จำนวน 16,577 คน และนักเรียนสายอาชีพ (อาชีวศึกษาชั้นปีที่ 2) จำนวน 17,009 คน เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 54.1 เปรียบเทียบกับร้อยละ 45.9) กลุ่มตัวอย่างมีอายุค่าเฉลี่ย (Mean) คือ 15.4 ปี อายุต่ำสุด คือ 10.0 ปี อายุสูงสุด คือ 26.0 ปี นักเรียนที่ตกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ประกอบไปด้วย นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ร้อยละ 36.6) รองลงมาคือ ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 2 (ร้อยละ 32.6) และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (ร้อยละ 31.3) นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ พักอาศัยกับบิดาและมารดา/ พักกับบิดาหรือมารดาคนเดียว รองลงมาคือ พักกับญาติ (ลุง ป้า น้า อา) และพักอยู่กับบุคคลอื่น ๆ (ร้อยละ 83.7 เปรียบเทียบกับร้อยละ 10.4 และ 3.2 ตามลำดับ)

2. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ของกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้แบ่งวิเคราะห์ ออกเป็น 2 ส่วน คือ การแปรผันสองทาง และวิเคราะห์การแปรผันหลายทาง

จากข้อมูลพบว่า ค่าคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อ เอชไอวี มีความเบี่ยงเนื่องจากส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 88.5 ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ จึงแยกการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. พิจารณาถึงโอกาสในการมีพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อ เอชไอวี โดยแบ่งเป็นการมีเพศสัมพันธ์ และการไม่มีเพศสัมพันธ์

2. พิจารณาระดับพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี เฉพาะกลุ่มที่มีพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์เท่านั้น

2.1 วิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกทวิภาคแบบง่าย

การวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก ใช้เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการมีเพศสัมพันธ์ โดยพิจารณาจากตัวแปรอิสระ 7 ตัว ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษาสายสามัญ การพักอาศัยอยู่กับบุคคลอื่นหรืออยู่ตามลำพัง การเคยดูอินเทอร์เน็ต/ เว็บไซต์โป๊หรือเคยดูวิดีโอโป๊/ หนังสือโป๊ การเคยใช้สารเสพติดหรือดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อน มีเพศสัมพันธ์ และ ความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับโรคเอดส์ ผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกทวิภาคแบบพหุ แสดงให้เห็นว่าตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายการแปรผันของการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนได้ ร้อยละ 49.4 ($R^2 = 0.494$) โดย มีตัวแปรอิสระ 7 ตัว ที่มีอิทธิพลต่อการอธิบายการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ เพศชาย อายุที่เพิ่มขึ้น การศึกษาสายอาชีพ การพักอาศัยอยู่กับบุคคลอื่นหรืออยู่ตามลำพัง การเคยดูอินเทอร์เน็ต/ เว็บไซต์โป๊หรือเคยดูวิดีโอโป๊/ หนังสือโป๊ การเคยใช้สารเสพติดหรือดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนมีเพศสัมพันธ์ และ ความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับโรคเอดส์ ในระดับต่ำ มีแนวโน้มที่จะเคยมีเพศสัมพันธ์มากกว่า

2.2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุ

มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระต่างๆ กับระดับพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี โดยเลือกเฉพาะกลุ่มที่เคยมีเพศสัมพันธ์ ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุตัวแปรอิสระทั้งหมด 7 ตัวแปร ร่วมกันอธิบายการแปรผันของพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีของนักเรียน ได้ร้อยละ 17.5 ($R^2 = 0.175$) อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และในจำนวนตัวแปรอิสระทั้งหมดนั้น ภายหลังจากการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ แล้วพบว่ามีเพียง 6 ตัวแปร ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอช ไอวีของกลุ่มนักเรียนที่มีเพศสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ตัวแปรเพศ อายุ การศึกษา การพักอาศัย การเคย ดูอินเทอร์เน็ต/ เว็บไซต์โป๊ หรือเคยดูวีดีโอโป๊/ หนังสือโป๊ และการเคยใช้สารเสพติดหรือดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนมีเพศสัมพันธ์ ยกเว้นตัวแปรความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับโรคเอดส์ เมื่อควบคุมให้ตัวแปรอิสระอื่นคงที่แล้วในสมการถดถอยแบบพหุ ยังคงพบว่า

- 1) นักเรียนเพศชายมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเสี่ยงสูงกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05
- 2) นักเรียนที่อายุมากกว่า มีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเสี่ยงสูงกว่านักเรียนที่อายุน้อยกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05
- 3) นักเรียนที่ศึกษาในสายอาชีพ มีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเสี่ยงสูงกว่านักเรียนสายสามัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05
- 4) นักเรียนที่พักอาศัยกับบุคคลอื่นหรืออยู่ตามลำพัง มีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเสี่ยงสูงกว่า นักเรียนที่พักอาศัยกับบิดาและมารดา/ บิดาหรือมารดา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05
- 5) นักเรียนที่เคยดูอินเทอร์เน็ต/เว็บไซต์โป๊หรือดูวีดีโอโป๊/ หนังสือโป๊ มีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเสี่ยงสูงกว่า นักเรียนที่ไม่เคยดูอินเทอร์เน็ต/เว็บไซต์โป๊ และดูวีดีโอโป๊/ หนังสือโป๊ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05
- 6) นักเรียนที่ใช้สารเสพติดหรือดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนมีเพศสัมพันธ์ มีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเสี่ยงสูงกว่า นักเรียนที่ไม่ใช้สารเสพติด และดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนมีเพศสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05
- 7) นักเรียนที่มีคะแนนความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับโรคเอดส์ในระดับที่สูง มีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเสี่ยงไม่แตกต่างกับนักเรียนที่มีคะแนนความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับโรคเอดส์ในระดับที่ต่ำ

3. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้อาจนำไปประยุกต์ใช้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือผู้ที่มีส่วนในการรับผิดชอบและผู้สนใจศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอช ไอวีอาจนำไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้ โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ทั้งทางด้านประชากร ประสพการณ์ของบุคคล และความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับโรคเอดส์ ได้แก่ เพศ อายุ สายการศึกษา การพักอาศัยกับบุคคลอื่นหรืออยู่ตามลำพัง การใช้สารเสพติด หรือการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การดูอินเทอร์เน็ต/ เว็บไซต์โป๊ หรือการดูวีดีโอโป๊/หนังสือโป๊ กับพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ซึ่งส่งผลกระทบต่อโอกาสในการมีเพศสัมพันธ์ และระดับความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีและนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

- 1) ควรมีมาตรการควบคุมสื่ออินเทอร์เน็ต/ เว็บไซต์ลามกอย่างเข้มงวด เช่น การป้องกันเว็บไซต์ลามก ไม่ให้ระบบอินเทอร์เน็ตของสถานศึกษา หรือร้านเกมส์ หรือร้านอินเทอร์เน็ตสามารถเปิดให้บริการเว็บไซต์ประเภทนี้ได้ หากมีสถานศึกษาใดฝ่าฝืนให้มีบทลงโทษอย่างเคร่งครัด
- 2) รัฐควรบังคับใช้กฎหมายการกำหนดอายุของการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อย่างเคร่งครัด และกระชับพื้นที่ร้านค้าที่ขายเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ไม่ให้อยู่ใกล้บริเวณโดยรอบสถานศึกษาให้เข้มงวดขึ้น โดยกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจนและให้เจ้าหน้าที่นำไปปฏิบัติอย่างเข้มงวด รวมทั้งมีการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานด้านการสร้างสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง
- 3) รัฐควรส่งเสริมหลักสูตรการเรียนการสอนเรื่องเพศศึกษาในโรงเรียนที่ถูกต้องและเหมาะสมกับเพศและวัย ให้ความรู้เรื่องการประเมินความเสี่ยง และทักษะการปฏิเสธต่อคู่ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ตลอดจนควรส่งเสริมค่านิยมอันดีงาม เช่น การรักษามวลสงวนตัว การรักเดียวใจเดียว เพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และมีเพศสัมพันธ์อย่างมีความรับผิดชอบ
- 4) รัฐควรส่งเสริมให้นักเรียนเรียนในสถานศึกษาใกล้บ้าน เช่น การสนับสนุนทุนการศึกษา การจัดระบบการศึกษา/สถานศึกษาที่ได้มาตรฐาน เพื่อให้เยาวชนในวัยเรียนให้อยู่ใกล้ชิดกับครอบครัว ไม่ต้องแยกไปเรียนห่างไกลบ้าน รวมทั้งรัฐควรร่วมมือกับสถานศึกษา และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในการจัดระเบียบหอพักที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และเข้มงวด รวมทั้งมีการตรวจสอบคุณภาพอย่างเคร่งครัด เพื่อลดปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร

- 5) ควรมีการปรับปรุงวิธีการให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์ และเพศศึกษา และเน้นการสร้างความตระหนัก การให้ผู้รับความรู้นำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย
- 6) ในโรงเรียนสายอาชีพควรมีการจัดกิจกรรมด้านสุขภาพอนามัย รวมถึงอนามัยเจริญพันธุ์ และเพศศึกษา รวมทั้งการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างค่านิยมที่จะไม่หลงตามกระแสโลกาภิวัตน์ ให้รู้จักป้องกันตน และหลีกเลี่ยงสิ่งเสพติด ความบันเทิงที่จะเป็นภัยต่อสุขภาพ

3.2 ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

ผู้ที่สนใจศึกษาพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอช ไอวี ควรพิจารณาข้อเสนอแนะต่อไปนี้

- 1) การศึกษาในอนาคตควรขยายกลุ่มตัวอย่างไปยังกลุ่มวัยรุ่นที่อยู่นอกระบบโรงเรียนเพราะเป็นกลุ่มที่ยังมีการศึกษาไม่มากนัก
- 2) ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพในกลุ่มเยาวชนทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายมุมมอง และได้แนวทางในการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการดำเนินงานต่อไป